

Halk İnanışları El Kitabı

**Genel Editör ve
Proje Yürütücüsü**
Prof. Dr. Eyüp Baş

Editörler
Prof. Dr. Durmuş Arık
Prof. Dr. Ahmet Hikmet Eroğlu

Yazarlar
Prof. Dr. Durmuş Arık
Prof. Dr. Ahmet Hikmet Eroğlu
Prof. Dr. Baki Adam
Prof. Dr. Mustafa Ünal
Prof. Dr. Ali İsrâ Güngör
Prof. Dr. Kemal Polat
Prof. Dr. Sami Kılıç
Prof. Dr. Münir Yıldırım
Doç. Dr. Ali Osman Kurt
Doç. Dr. Mehmet Alparslan Küçük
Yrd. Doç. Dr. Hamza Karaoğlu

ISBN: 978-605-9247-64-1

1. Baskı
Ağustos, 2017 / Ankara
2000 Adet

Grafiker®
Yayınları
Yayın No: 236
Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®
Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
1. Cadde 1396. Sokak No: 6
06520 (Oğuzlar Mahallesi)
Balgat-ANKARA
Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx
Faks : 0 312. 284 37 27
E-mail : grafiker@grafiker.com.tr
Web : grafiker.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	13
-------------	----

1. BÖLÜM HALK İNANIŞLARINA GİRİŞ

Ahmet Hikmet Eroğlu

1. Halkbilim.....	20
2. Halk İnanışları.....	21
3. Halk İnanışlarının Özellikleri.....	23
4. Halk İnanışları Dersinin Konusu ve Amacı.....	24
5. Halk İnanışlarının Dinî, Psikolojik, Sosyolojik ve Kültürel Yönü.....	25
6. Halk İnanışları ve Halkbilim Çalışmalarına İlginin Sebepleri.....	28
7. Halk İnanışlarının İçeriği.....	31
8. Halk İnanışlarını Anlamada ve Deđerlendirmede Temel Kavramlar.....	32
8.1. Kutsallaştırmayla İlgili Kavramlar.....	32
8.1.1. Kutsiyet.....	32
8.1.2. Bereket.....	33
8.1.3. Veli.....	33
8.1.4. İduk (İdik).....	34
8.1.5. Kut.....	34
8.1.6. Hurafe.....	34
8.1.7. Bid'at.....	38
8.1.8. Batıl.....	39
8.1.8.1. Batıl İnanışların Ortaya Çıkış Şekilleri.....	39
8.1.8.2. Batıl İnanışların Nedenleri.....	39

2. BÖLÜM KUTSAL NEDİR?

Baki Adam

1. Kutsal ve Kutsal Olmayanı İfade Eden Kavramlar.....	46
2. Kutsal ve Dindışı.....	47
3. Kutsalın Yapısı.....	52

4. Kutsal ve Tabu İlişkisi.....	55
5. Kutsalın Belirleyici Faktörleri.....	58
6. Kutsalın Türleri.....	64

3. BÖLÜM

KUTSAL MEKÂN VE ZİYARET FENOMENİ

Durmuş Arık

1. Kutsal Mekân.....	70
2. Ziyaret Fenomeni.....	72
3. Morfolojik Açıdan Ziyaret Yerleri.....	75
3.1. Mezarlar.....	75
3.2. Ağaçlar.....	77
3.3. Taşlar.....	78
3.4. Su Kaynakları.....	81
3.5. Ev, Mağara ve Benzeri Yapılar.....	82
3.6. Dağ, Tepe ve Benzeri Doğal Oluşumlar.....	82
4. Efsaneler, Menkıbeler ve Kerametler.....	84
5. Ziyaretlerin Amacı.....	87
6. Usul, Âdab ve Mensekler.....	89
7. Ziyaretçiler.....	91
8. Ziyaret Fenomeni ile İlgili İnanış ve Uygulamaların Kökleri.....	93
9. Sonuç.....	95

4. BÖLÜM

KUTSAL NESNELERLE İLGİLİ HALK İNANIŞLARI

Kemal Polat

Giriş.....	102
1. Kutsalın Mahiyeti.....	102
2. İlahî Kaynaklı Dinlerde Kutsal Nesnelere İlgili İnanışlar.....	105
2.1. Yahudilikte Kutsal Nesnelere İlgili İnanışlar.....	106
2.1.1. Ahit Sandığı.....	106
2.1.2. Menorah (Yedi Kollu Şamdan).....	107
2.1.3. Mezusa.....	107
2.1.4. Şofar.....	108
2.1.5. Tallit.....	108
2.1.6. Kipa.....	108
2.1.7. Tefilin.....	109
3. Hıristiyanlıkta Kutsal Nesnelere İlgili İnanışlar.....	109

3.1. Altar.....	110
3.2. Kutsal Kâse.....	111
3.3. Azizlerin Kalıntıları (Relikler).....	111
3.4. Haç.....	117
4. İslam'da Kutsal Nesnelere İlgili İnanışlar.....	117
5. Türk Kültüründe Kutsal Nesnelere İlgili İnanışlar.....	118
5.1. Güneş, Ay ve Yıldızlarla İlgili İnanışlar.....	119
5.2. Kutsal Taş-Kaya İle İlgili İnanışlar.....	126
5.3. Kutsal Ağaç ve Kayın Ağacı İnanışı.....	128
6. Sonuç.....	131

5. BÖLÜM

DİNLERDE KUTSAL ZAMAN

Ali Osman Kurt

1. Kutsal ve Kutsal Zaman Kavramları.....	138
2. İslam Kültüründe Kutsal Zamanlar.....	139
2.1. Kutsal Aylar.....	140
2.1.1. Haram Aylar.....	140
2.1.2. Üç Aylar.....	141
2.2. Kutsal Geceler.....	143
2.3. Kutsal Günler.....	147
3. Türk Halk Kültüründe Bayramlar.....	153
3.1. Nevruz.....	154
3.2. Hıdrellez.....	157
4. Yahudilikte Kutsal Zamanlar.....	160
5. Hıristiyanlıkta Kutsal Zamanlar.....	164

6. BÖLÜM

GELENEKSEL TÜRK İNANIŞLARI

Ahmet Hikmet Eroğlu

Giriş.....	174
1. Gök Tanrı.....	175
2. Umay.....	179
3. Tabiatla İlgili İnanışlar (Iduk Yer-Sub).....	181
3.1. Dağla İlgili İnanışlar.....	181
3.2. Orman ve Ağaçla İlgili İnanışlar.....	183
3.3. Ateşle İlgili İnanışlar.....	185
3.4. Suyla İlgili İnanışlar.....	188

3.5. Yerle İlgili İnanışlar.....	190
3.6. Taşla İlgili İnanışlar.....	191
4. Güneş, Ay ve Yıldızlarla İlgili İnanışlar.....	193
5. Ruh ve Ata Ruhuyla İlgili İnanışlar.....	196
6. İbadet Anlayışı.....	199
7. Kam/Şaman.....	201

7. BÖLÜM İSLAM ÖNCESİ ARAP İNANIŞLARI

Durmuş Arık

Giriş.....	210
1. İslam Öncesi Arapların Sosyo-Kültürel ve İnanç Yapısı.....	210
1.1. Sosyo-Kültürel Yapı.....	210
1.2. İnanç Yapısı.....	211
1.2.1. Tanrı İnancı.....	214
1.2.2. Haniflik ve Hanifler.....	215
1.2.3. Beytler.....	216
1.2.4. Kurban ve Diğer İbadet Uygulamaları.....	217
1.2.5. Bayramlar ve Diğer Kutsal Zamanlar.....	218
2. Halk İnanışları.....	219
2.1. Geçiş Dönemleri İle İlgili İnanış ve Uygulamalar.....	219
2.1.1. Doğum.....	219
2.1.2. Evlilik.....	221
2.1.3. Ölüm.....	222
2.2. Olağanüstü Varlıklarla İlgili İnanışlar.....	224
2.3. Büyü ve Büyücülükle İlgili İnanışlar.....	226
2.4. Uğur ve Uğursuzlukla İlgili İnanışlar.....	227
2.5. Fal ve Kehanetle İlgili İnanışlar.....	228
2.6. Yıldız, Gezegen ve Burçlarla İlgili İnanışlar.....	230
2.7. Nazar.....	232
3. Sonuç.....	234

8. BÖLÜM TABİAT KÜLTLERİ

Münir Yıldırım

Giriş.....	240
1. Toprak.....	240
2. Su.....	241

3. Taş ve Kaya.....	243
4. Dağ.....	245
5. Ağaç.....	247
6. Ateş.....	249
7. Gök Cisimleri.....	251

9. BÖLÜM GEÇİŞ DÖNEMLERİ İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Ahmet Hikmet Eroğlu

Giriş.....	258
1. Doğum.....	258
1.1. Doğum Öncesi İnanışlar.....	259
1.2. Doğum Sırasıyla İlgili İnanışlar.....	265
1.3. Doğum Sonrasıyla İlgili İnanışlar.....	267
1.4. Çocuđu ve Lođusa Kadını Korumaya Yönelik İnanışlar.....	269
2. Evlilik.....	272
3. Ölüm.....	276
3.1. Ölümü Düşündüren Belirtiler.....	277
3.2. Ölüm Anı, Sonrası ve Acıyı Belirtme Biçimleri.....	278
3.3. Ölü Gömme.....	279

10. BÖLÜM DUA, RUKYE, HAVAS İLMİ, TILSIM VE BÜYÜ

Baki Adam

Giriş.....	286
1. Dua.....	287
2. Rukye.....	289
3. Havas İlmî.....	292
4. Tılsım.....	295
5. Büyü.....	301

11. BÖLÜM HALK HEKİMLİĞİ/SAĞALTMA OCAKLARI İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Sami Kılıç

Giriş.....	310
1. Hastalıktan Korunmada Halk Hekimliği.....	311
2. Hastalıkların Sebebi ve Teşhisinde Halk Hekimliği.....	312

3. Hastalık Tedavisinde Halk Hekimliği ve Sağaltma Ocakları	313
3.1. Geleneksel İlaçlar/Koca Karı İlaçları İle Tedavi	313
3.2. Dinsel Tedavi Yöntemi	314
3.3. Mekâna Bağlı Tedavi	315
3.4. Büyüsel ve Sihirsel Tedavi	315
3.5. Ocakla Tedavi	316
3.5.1. Siğil Ocağı	316
3.5.2. Kurşun Dökme Ocağı	317
3.5.3. Kısırlık Ocağı	318
3.5.4. Kuduz Ocağı	320
3.5.5. İrfan Ocağı	320
3.5.6. Dalak Ocağı	320
3.5.7. Meker/Tıpkısı Ocağı	320
3.5.8. Hançer Ocağı	321

12. BÖLÜM UĞUR VE UĞURSUZLUK

Durmuş Arık

8	Giriş	328
	1. Çeşitli Din ve Kültürlerde Uğur ve Uğursuzluk	329
	2. İslam Öncesi Arap İnanışlarında Uğur ve Uğursuzluk	331
	3. İslam Öncesi Türk İnanışlarında Uğur ve Uğursuzluk	332
	4. İslam'ın Temel Kaynaklarında Uğur ve Uğursuzluk	334
	5. Günümüzde Yaygın Olan Uğur ve Uğursuzlukla İlgili Halk İnanışları	335
	5.1. Uğurla İlgili İnanışlar	336
	5.2. Uğursuzlukla İlgili İnanışlar	338
	6. Sonuç	341

13. BÖLÜM RUHANİ (GÖRÜNMEYEN) VARLIKLARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

Mustafa Ünal

	Giriş	346
	1. Kuran'da Cin	348
	2. Hadislerde Cin	350
	3. Türklerde Görünmeyen Varlıklarla İlgili İnanışlar	350
	4. Türkiye'de Görülen Cin İnanışları	353
	4.1. Cin, Şeytan	354
	4.2. Cinlerle Evlilik	354

4.3. Cin Çarpması.....	355
4.4. Cinlerin Ters Ayaklı ve Ters Elli Oluşu.....	355
4.5. Cinlerin Gaipten Haber Vermesi.....	355
4.6. Cinlerin Değişik Hayvan Donuna Girmesi.....	355
4.7. Cinlerden Korunma.....	356
5. Albastı, Alkarısı, Karabasan İnanışları.....	357
6. Peri.....	358
7. Hızır ve Evliya İnanıcı.....	358
8. Sonuç.....	360

14. BÖLÜM RUHLA İLGİLİ İNANIŞLAR

Hamza Karaoğlan

Giriş.....	364
1. Türklerde Ruhla İlgili İnanışlar.....	364
1.1. İyi ve Kötü Ruhlar.....	366
1.2. İyi ve Kötü Ruhların Etkileri.....	367
1.3. Ruhların Ölümsüzlüğü ve Dona Girmesi.....	368
1.4. Başiboş Ruh Algısı.....	370
1.5. Kötü Ruh Hastalık İlişkisi.....	370
1.5.1. Uçuklama.....	371
1.5.2. Göçürme.....	371
1.5.3. Kurşun Dökme.....	371
2. Ölü ve Ruhuyla İlgili İnanışlar.....	372
3. Ata Ruhu.....	374
3.1. Anma Günleri ve Yemek.....	376
3.2. Türbe ve Mezar.....	378
3.3. Ev, Eşik ve Ocakla İlgili İnanışlar.....	380

15. BÖLÜM KURBANLA İLGİLİ İNANIŞ VE UYGULAMALAR

Ali İsra Güngör

Giriş.....	386
1. Kurban Kavramı.....	387
2. Kurbanın Tarihçesi.....	388
3. Kurban Çeşitleri.....	390
3.1. Kanlı Kurbanlar.....	391
3.2. Kansız Kurbanlar.....	391

4. Çeşitli Dinlerde Kurban.....	394
4.1. İlahî Dinlerde Kurban.....	395
4.1.1. Yahudilikte Kurban.....	395
4.1.2. Hıristiyanlıkta Kurban.....	396
4.1.3. İslam'da Kurban.....	396
5. Asya'dan Anadolu'ya Taşınanlar: Türklerde Kurban.....	398
5.1. Türk Dünyasında Kurban Uygulamaları.....	399
5.2. Anadolu'da Kurban Uygulamaları.....	402

16. BÖLÜM SAYILARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

Mehmet Alparslan Küçük

Giriş.....	412
1. Sayı Sembolizmine Genel Bir Bakış.....	412
2. Dinlerde Sayı Anlayışı (Yahudilikte, Hıristiyanlıkta ve İslam'da Sayılar).....	413
2.1. Yahudilikte Sayı Anlayışı.....	414
2.2. Hıristiyanlıkta Sayı Anlayışı.....	415
2.3. İslam'da Sayı Anlayışı.....	417
2.3.1. İslam'da Sayı Sembolizmine Genel Bir Bakış.....	417
2.3.2. Kuran'da ve Hadislerde Sayılar.....	419
3. Türk Halk İnanışlarında Sayılar.....	421
3.1. Mitlerde Sayılar.....	421
3.1.1. Tanrı ve Ruh Tasavvurlarında Sayılar.....	422
3.1.2. Yaratılış Tasavvurlarında Sayılar.....	422
3.1.3. Tufan ve Kıyamet Tasavvurlarında Sayılar.....	423
3.1.4. Kahramanların Yaşamlarına Dair Tasavvurlarda Sayılar.....	424
3.2. Geçiş Dönemleriyle İlgili İnanışlarda Sayılar.....	424
3.2.1. Doğumla İlgili İnanışlarda Sayılar.....	424
3.2.1.1. Kırklı/Kırk Basması ve Kırklama.....	425
3.2.1.2. Doğumla İlgili Diğer İnanışlarda Sayılar.....	426
3.2.2. Evlilikle İlgili İnanışlarda Sayılar.....	427
3.2.3. Ölümle İlgili İnanışlarda Sayılar.....	428
3.3. Diğer Halk İnanışlarında Sayılar.....	430
3.3.1. Sağlık ve Hastalıkla İlgili İnanışlarda Sayılar.....	430
3.3.2. Nazardan Korunmayla İlgili İnanışlarda Sayılar.....	431
3.3.3. Türbe/Yatır ve Muradın/Beklentilerin Gerçekleşmesi İle İlgili İnanışlarda Sayılar.....	432
4. Sonuç.....	432

17. BÖLÜM MODERN ÇAĞDA YAŞAYAN HURAFELER

Kemal Polat

Giriş.....	442
1. Bid'at ve Hurafe (Batıl İnanış).....	443
2. Bid'at ve Hurafe Ayrımı.....	445
3. Hurafelerin Ortaya Çıkış Nedenleri.....	445
4. Hurafelerin Sayısı.....	448
5. Hurafe ve Din.....	449
6. Çağdaş/Yaşayan Hurafeler.....	450
6.1. Kadınlar ve Çocuklarla İlgili Hurafeler.....	451
6.2. Haftanın Günleri İle İlgili Hurafeler.....	453
6.2.1. İki Bayram Arası Nikah.....	454
6.2.2. Salı Yola Çıkmama, Cuma İş Yapmama.....	455
6.3. Ölüm ve Kabirler/Türbelerle İlgili Hurafeler.....	456
6.3.1. Türbelere Adak Adama.....	457
6.3.2. Ölülere Yalvarıp Dua Etme.....	458
6.3.3. Türbelere Çaput Bağlama.....	458
6.3.4. Mum Yakma.....	459
6.4. Hayvanlarla İlgili Hurafeler.....	459
6.5. Gaybdan Haber Vermeye Bağlı Hurafeler.....	460
6.5.1. Falcılık ve Fala Baktırma.....	460
6.5.2. Ruh Çağırma.....	461
6.5.3. Taş Yapıştırma.....	461
7. Yaşayan Diğer Hurafelerden Bazı Örnekler.....	461
8. Sonuç.....	464
DİZİN	469
YAZAR ÖZGEÇMİŞLERİ	495

ÖN SÖZ

Din, tarih boyunca insanla birlikte var olan bir fenomendir. Dinler tarihçileri başta olmak üzere etnolog, arkeolog, antropolog gibi farklı alanlardan bilim insanları tarihte dinsiz bir topluma rastlanmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte hemen her toplumda müesses bir din veya inanç sistemi yanında dinî inançlarla doğrudan ilgili olsun ya da olmasın halk arasında yaygın olan, gelenekselleşmiş inanış ve uygulamalar vardır. Dinî ya da bilimsel açıdan bakıldığında bu tür inanış ve uygulamalardan tümüyle arınmış bir toplum bulunmamaktadır. Halk inanışları olarak tanımlanan bu türden inanışlar hem birer kültür ögesi olarak görülmekte, hem de dinî açıdan değerlendirilmek istenmektedir.

İlk İslam toplumunu oluşturan insanlar arasında Arap yarımadasında yaşamakta olan farklı inanç guruplarından insanlar bulunmaktaydı. Bunlar arasında Hanifler, Müşrikler, Yahudiler, Hıristiyanlar, hatta Mecusilik ve Sabiilik gibi diğer inanç sistemlerine mensup olanlar vardı. Tarihi süreçte İslam'ın yayıldığı geniş coğrafyalarda da farklı din ve inanç sistemlerinden insanlar bu dinî benimsemiştir. Dinler Tarihinde yeni bir dinî kabul eden toplulukların eski inançlarını, örf, âdet ve uygulamalarını bütünüyle terk etmedikleri bilinmektedir. İslam'a giren insanlar, eski inanç ve kültürlerinden bazılarını İslam'a ya da İslam kültürüne taşımışlardır. Bu bağlamda inanışların tarih aşan yönünü ve özelliğini göz önünde bulundurmak, bu tür inanış ve uygulamaların yeni din ve kültürle birlikteliğini ya da ilişkisini analiz edebilmek için önemli görülmektedir. Kuran'ı ya da İslam'ın öğretilerini daha iyi ve doğru bir şekilde anlamak için belirtilen bu hususun göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Ayrıca İsrailiyat kavramı burada hatırlanmalı ve vurgulanmalıdır.

Günümüzde küçük guruplar halinde az sayıda Musevilik, Hıristiyanlık ve Budizm gibi farklı din ve inanç sistemlerine mensup Türk toplulukları bulunsa da Türk topluluklarının neredeyse tamamına yakını Müslüman'dır. Türkler de, herhangi bir dini benimsemeden önce sahip oldukları pek çok inanış ve uygulamayı İslam'ı kabul ettikten sonra bu dinle birlikte yaşamayı sürdürmüştür. Dolayısıyla farklı coğrafyalarda yaşayan Gagauz, Çuvaş, Tatar, Tuva, Hakas, Saha (Yakut), Kazak, Kırgız, Türkmen... bütün

Türk topluluklarında geleneksel inanışlarına ait etki ve izler görülür. Bu toplulukların halk inanışları, örf, âdet ve uygulamaları karşılaştırıldığında çok sayıda ortaklıklara ve benzerliklere rastlanabilir. Bu ortaklık ve benzerlikler aslında kültür birliğinin de önemli bir göstergesi sayılmalıdır. Geniş Türk coğrafyasında durum bu iken, doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine Anadolu, halk inanışları, örf, âdet ve gelenekleriyle inanç ve kültür birliğinin sayısız örneklerini barındırmaktadır.

Halk inanışları zengin bir içeriğe sahiptir. İnsanların kutsalla ilişkisi, evreni ve hayatı algılayışı, bireysel ya da toplumsal ümitleri, beklentileri, kaygı ve korkularını ilgilendiren pek çok inanış halk dindarlığında güncelliğini korumaktadır. Bu bağlamda halk inanış ve uygulamalarında yer alan zengin içerikte; insan yaşamındaki önemli geçiş dönemleri olarak bilinen doğum, evlilik ve ölüm etrafındaki inanış ve uygulamalar yanında insanın tabiatla gördüğü ve kutsalla ilişkilendirdiği kutsal mekânlar, yatırırlar, türbeler gibi ziyaret yerleri, kutsal nesnelere, kutsal zamanlar, kurban, ruh, çeşitli manevi varlıklar, büyü, sihir, tılsım, sayılar, rüya, fal, burçlar, nazar, muska gibi hususlar, sağaltım, ocak ya da halk hekimliği uygulamaları ve çeşitli inanışlar bulunmaktadır.

Bir ülke ya da belirli bir bölge halkına ilişkin maddi ve manevi alandaki kültürel ürünleri konu edinen, kendine özgü yöntemlerle derleyen, çözümlen, yorumlayan Halkbilimi, halk inanışlarını bir kültür ögesi olarak değerlendirmektedir. Bunun yanında din bilimleri özellikle de Dinler Tarihi halk inanışlarını; kökeni, tarihi ve dinle ilgisi bakımından ele almaktadır. Disiplinler arası yaklaşımla halk inanışlarını her iki disiplinin yöntem ve yaklaşımları ile araştırmak, incelemek ve karşılaştırmak toplumun sahip olduğu kültürü, din ve dindarlık anlayışını tanımak ve anlamak açısından oldukça önemlidir. Özellikle din eğitimi ve öğretiminde görev üstlenen ilahiyatçıların, din görevlilerinin, öğretmenlerin, akademisyenlerin sağlıklı bir iletişim kurabilmek için hedef kitleyi ve onun bütün özelliklerini bilmesi gerekmektedir. Halk inanışları hakkında bilgi sahibi olmak, din hizmetlerinin verimli ve kaliteli yürütülmesini de sağlayacaktır. Sağlıklı bir din anlayışı elde edebilmek için müessesinin unsurları ile geçmişten bugüne farklı din ve kültürlerden etkisini sürdüren inanış ve uygulamaların bilinmesi büyük önem arz etmektedir. Halk inanışlarının bir kısmı, toplumda yaygın olan inanç sistemine göre, hurafe ve bid'at olarak değerlendirilmektedir. Bu tür inanışların bilgiye dayalı olarak değerlendirilebilmesi için bu kavramların bilinmesi gerekmektedir. Bu yüzden, hazırlanan bu kitapta hurafe ve bid'at kavramlarıyla birlikte, bu kavramlarla birlikte anılan inanış ve uygulamalara da yer verilmiştir.

Grafiker Yayınları'nın el kitabı serisinde yayınlanan elinizdeki bu kitap, çeşitli üniversitelerden Dinler Tarihi alanında çalışan uzmanların bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Halk İnanışlarına Giriş, Geleneksel Türk İnanışları ve Geçiş Dönemleri İle İlgili İnanışları Prof. Dr. Ahmet Hikmet Eroğlu, Kutsal, Dua, Rukye, Tılsım ve Büyü'yü Prof. Dr. Baki Adam, Ruhani Varlıklarla İlgili İnanışları Prof. Dr. Mustafa Ünal, Kurbanla İlgili İnanış ve Uygulamaları Prof. Dr. Ali İsra Güngör, İslam Öncesi Arap İnanışları, Kutsal Mekân ve Ziyaret Fenomeni, Uğur ve Uğursuzluk konusunu Prof. Dr. Durmuş Arık, Halk Hekimliği/Sağaltma Ocakları İle İlgili İnanışları Prof. Dr. Sami Kılıç, Kutsal Nesnelere İlgili Halk İnanışlarını ve Modern Çağda Yaşayan Hurafeleri Prof. Dr. Kemal Polat, Tabiat Kültlerini Prof. Dr. Münir Yıldırım, Dinlerde Kutsal Zamanı Doç. Dr. Ali Osman Kurt, Sayılarla İlgili İnanışları Doç. Dr. Mehmet Alparslan Küçük, Ruhla İlgili İnanışları da Yrd. Doç. Dr. Hamza Karaoğlan yazmıştır.

Halk İnanışlarının anlatımında; tarihsel süreç, çeşitli din ve kültürlerdeki yansımaları, varsa konularla ilgili ayet ve hadislerdeki inanış ve uygulamalar, daha sonra belirlenen inanış ve uygulamaların gelenek ve kültürdeki yeri tespit edilmeye çalışılmış, sonra da değerlendirme ve analizlere yer verilmiştir. Konular incelenirken Türkiye'nin her bölgesini kuşatacak şekilde örneklerin seçilmesine dikkat edilmiş, ayrıca zaman zaman diğer Türk toplulukları arasındaki inanış ve uygulamalarla karşılaştırmalar yapılmıştır. Zaman zaman görsel malzeme ile konuların anlatımı zenginleştirilmeye çalışılmıştır. Her bölümde ele alınan konularda, halk inanış ve uygulamalarının din ve kültürle olan ilişkisinin fark edilmesi ve görülmesi amaçlanmıştır.

Elinizdeki bu kitap, İlahiyat fakültelerinin programlarında yer alan Halk İnanışları dersi için bir el kitabı olarak hazırlanmakla birlikte hem Halkbilim alanında çalışanların hem de genel okuyucu kitlesinin ilgisine de sunulmaktadır. Bölümlerde ele alınan konuların birbiriyle ilişkisi ve her bölümün yazarının farklı olması zaman zaman bölümlerde tekrarların ya da tedahüllerin oluşmasına yol açmıştır. Konu bütünlüğü açısından bu tekrar ya da tedahüller, kaçınılmaz olmuştur. Biz, mümkün olduğunca bu tekrar ya da tedahülleri asgariye indirmeye gayret ettik. Okuyucudan gelen öneriler, bu eserin sonraki baskılarında dikkate alınacaktır.

Editörler

Prof. Dr. Durmuş Arık

Prof. Dr. Ahmet Hikmet Eroğlu